

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 498/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovéj a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Soňou Tóthovou, advokátska kancelária, Šafárikovo námestie 2, Bratislava, proti postupu Okresnej prokuratúry Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 94/16/440 a jej upovedomeniu z 31. júla 2019, postupu Krajskej prokuratúry v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 2 KPt 408/19/4400 a jej upovedomeniu z 22. augusta 2019 a postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 GPt 79/18/1000 a jej upovedomeniu z 18. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. októbra 2020 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Nové Zámky (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 94/16/440 a jej upovedomením z 31. júla 2019, postupom Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 KPt 408/19/4400 a jej upovedomením z 22. augusta 2019 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 GPt 79/18/1000 a jej upovedomením z 18. augusta 2020. Navrhujú napadnuté upovedomenia zrušiť a vec vrátiť všetkým označeným zložkám prokuratúry na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nové Zámky (ďalej len „vyšetrovateľ“) pod ČVS: ORP-98/1-VYS-NZ-2016 z 29. marca 2018 bolo zastavené trestné stíhanie začaté pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, lebo skutok, pre ktorý bolo trestné stíhanie vedené, nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci.

3. Proti tomuto rozhodnutiu vyšetrovateľa podali sťažovatelia ako rodičia alebohej [REDAKOVANÉ] sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra uznesením č. k. 2 Pv 94/16/4404-43 zo 17. júla 2018 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodnú.

4. Podaním z 26. júna 2019 adresovaným krajskej prokuratúre a generálnej prokuratúre sťažovatelia podali podnet na podanie návrhu na povolenie obnovy konania v trestnej veci vedenej vyšetrovateľom pod ČVS: ORP-98/1-VYS-NZ-2016 s odôvodnením, že po právoplatnom skončení trestného konania vyšli najavo nové skutočnosti, nové dôkazy, orgánom činným v trestnom konaní skôr neznáme, ktoré môžu odôvodniť iné rozhodnutie vo veci, najmä viesť k záveru, že neboli dôvody na zastavenie trestného stíhania a že je na mieste v trestnom konaní pokračovať. Išlo o dva znalecké posudky súdnych znalcov z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia gastroenterológie, internej medicíny, a o preklad lekárskej správy Nemocnice Kolosa Vaszaryho z 2. augusta 2014 z jazyka maďarského do jazyka slovenského.

5. Krajská prokuratúra 12. júla 2019 podanie sťažovateľov odstúpila okresnej prokuratúre, ktorá následne upovedomením č. k. 2 Pv 94/16/4404-54 z 31. júla 2019 sťažovateľom oznámila, že nezistila dôvod na opätovné začatie trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku.

6. Proti postupu a upovedomeniu okresnej prokuratúry podali sťažovatelia 7. augusta 2019 podanie označené ako „*Žiadosť o prešetrovanie postupu prokurátorky Okresnej prokuratúry Nové Zámky a námietka zaujatosti prokurátorky Okresnej prokuratúry Nové Zámky*“ adresovanú krajskej prokuratúre, ktorá ho vybavila upovedomením č. k. 2 KPt 408/19/4400-3 z 22. augusta 2019, ktorým sťažovateľom oznámila, že ich podanie nebolo možné považovať v príslušnej časti za žiadne z podaní upravených v Trestnom poriadku, prípadne v zákone č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), a preto ako také v príslušnej časti nebolo vybavené. Vo vzťahu k námietke zaujatosti vznesenej proti prokurátorke okresnej prokuratúry krajská prokuratúra uviedla, že o tejto rozhoduje orgán, ktorého sa námietka týka, a teda o námietke bude rozhodovať prokurátorka okresnej prokuratúry.

7. Na základe podania sťažovateľov (resp. sťažovateľky) z 18. marca 2020 adresovaného generálnej prokuratúre, ktorá ho posúdila ako žiadosť o preskúmanie postupu podriadenej prokuratúry podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora č. 11/2019“), generálna prokuratúra prešetrila postup okresnej prokuratúry, ako aj krajskej prokuratúry v súvislosti s konaním o podnete sťažovateľov na podanie návrhu na povolenie obnovy konania, avšak pochybenie v postupe orgánov činných v trestnom konaní ani prokurátorky krajskej prokuratúry majúce vplyv na meritórne rozhodnutie v predmetnej veci nezistila, a preto podanie z 18. marca 2020 odložila.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Proti postupu okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry a ich upovedomeniam podali sťažovatelia ústavnú sťažnosť, v ktorej namietajú, že nie je absolútne zrejmé, ako generálna prokuratúra dospela k záveru, že sťažovateľmi predložené nové dôkazy (znalecké posudky a lekárska správa) nie sú dôkazmi, ktoré by spochybňovali závery vyšetrovania a dôkaznú situáciu existujúcu v čase vydania meritórneho rozhodnutia. Generálna prokuratúra podľa sťažovateľov neuviedla, ktoré závery novo doložených znaleckých posudkov nie sú spôsobilé spochybníť pôvodný znalecký posudok znaleckej organizácie a ako prišla k názoru, že z ich záverov nevyplývajú skutočnosti, na základe ktorých by bola preukázaná príčinná súvislosť medzi nesprávne zvoleným spôsobom diagnostiky zdravotných problémov ich dcéry lekárom (v podobe skoršieho endoskopického vyšetrenia) a jej následným úmrtím.

9. Sťažovatelia namietajú, že generálna prokuratúra v upovedomení absolútne predčasne a arbitrárne a navyše bez existencie akéhokoľvek súdneho procesu, bez vykonaného dokazovania, najmä bez vypočutia znalcov a bez poukazu na konkrétne závery znaleckých posudkov posúdila a vyhodnotila neexistenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním zdravotníckeho pracovníka (lekára) spočívajúcim v nevykonaní základného endoskopického vyšetrenia a smrťou dcéry sťažovateľov, pritom sa absolútne nevysporiadala s tým, kde a v čom vidí pretrhnutie príčinnej súvislosti medzi konaním lekára a smrťou pacientky, čo sťažovatelia považujú za zásadnú vadu konania.

10. Sťažovatelia sú presvedčení, že protiprávne konanie, a teda konanie *non lege artis* na strane lekára bolo v trestnom konaní nepochybne preukázané. Nevykonaním gastroendoskopického vyšetrenia lekár nerozpoznal u pacientky symptómy závažného onkologického ochorenia žalúdka, v dôsledku čoho došlo k zisteniu ochorenia neskoro iným zdravotníckym zariadením, čím sa následne vo vzťahu k charakteru ochorenia (rýchlo rastúci agresívny nádor) výrazne posunula chemoterapeutická liečba, ktorá pacientke nezabrala, a pacientka na uvedené onkologické ochorenia zomrela. Lekár závažným spôsobom podcenil zdravotný stav pacientky, nesprávne zhodnotil jej klinický stav, ignoroval anamnézu pacientky, jej opakované ťažkosti, nevykonával potrebné gastroendoskopické vyšetrenie, vyšetril ju vždy veľmi povrchno, a teda nevyužil všetky dostupné diagnostické metódy, postupy a možnosti na stanovenie správnej diagnózy.

11. Absencia príčinnej súvislosti podľa sťažovateľov netkvie v tom, že pacientka mala agresívne nádorové ochorenie, a teda zomrela by tak či onak, z čoho má vyplývať, že je v zásade jedno, či endoskopické vyšetrenie nebolo vykonané ani 4. júla 2014, ani 13. augusta 2014. Takéto závery považujú za arbitrárne a nesprávne.

12. Pokiaľ generálna prokuratúra poukazovala na to, že pacientka sa z onkologického ochorenia vyliečila a príčinou smrti bol návrat jej ochorenia, ktoré jej imunitný systém nezvládol, je podľa sťažovateľov nutné uviesť, že táto skutočnosť, ak by aj bola spoľahlivo preukázaná, nijako nevylučuje príčinný vzťah medzi konaním lekára a smrťou pacienta, pretože remisia ochorenia je komplikáciou liečby, zvlášť komplikáciou liečby začatej neskoro v dôsledku žiadnej diagnostiky ochorenia lekárom a následným neskorým zistením ochorenia.

13. Ako sťažovatelia uvádzajú, pôvodné trestné konanie bolo zastavené s poukazom na závery znaleckej organizácie <Forensis.sk>, ktorá uviedla, že nedošlo k pochybeniu na strane poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Novodoložené znalecké posudky, naopak, jasne konštatovali, že k pochybeniu na strane poskytovateľa zdravotnej starostlivosti došlo. Nie je potom zrejmé, ako mohli okresná prokuratúra, krajská prokuratúra a generálna prokuratúra dospieť k záverom, že nové dôkazy nie sú v rozpore s pôvodným dôkazom a nijako ho nespochybňujú. Takýto záver nie je odôvodnený, je zmätočný a odporujúci si, a je preto arbitrárny a nepreskúmateľný. Protokol Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý tiež skonštatoval pochybenie na strane zdravotníckeho pracovníka, bol orgánmi činnými v trestnom konaní tak v pôvodnom trestnom konaní, ako aj pri posudzovaní podnetu na obnovu konania nepochopiteľne odignorovaný.

14. Sťažovatelia uvádzajú, že neexistenciu príčinnej súvislosti medzi konaním lekára a smrťou pacientky vyhodnotila generálna prokuratúra precenením záverov znalcov o neexistencii priamej príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a smrťou pacientky a podcenením záverov o existencii nepriamej príčinnej súvislosti, ktorú zhodne vyslovili všetci znalci. Vzhľadom na pôvodný, ako aj na novopredložené znalecké posudky je zrejmé, že následok, ktorý nastal, by mohol byť a s vysokou mierou pravdepodobnosti aj bol odvrátený vykonaním endoskopického vyšetrenia, t. j. konaním *lege artis* zo strany lekára. Bezprostredná príčina smrti pacientky súvisela s jej základným ochorením, ktoré mohlo byť odhalené takým postupom lekára, ktorý by bol v každej fáze postupom *lege artis* a súvisel jedine s lekárom, ktorý ako špecialista gastroenterológ ako jediný mal a mohol vykonať odhalenie tohto ochorenia.

15. Sťažovatelia trvajú na závere, že je nepochybné, že postup najmä generálnej prokuratúry je arbitrárny a predčasný, keďže o trestnoprávnej zodpovednosti zdravotníckeho pracovníka, o dôkazoch tvoriacich znalecké posudky týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti pacientke bolo rozhodnuté bez riadneho a spravodlivého procesu. Po vyhodnotení vykonaných dôkazov konajúce orgány prokuratúry podľa sťažovateľov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam významných skutkových okolností, čo má za následok nesprávne postupy prezentované v ich upovedomeniach.

16. Orgány prokuratúry podľa názoru sťažovateľov jednoznačne porušili základné zásady trestného konania podľa § 2 ods. 7, 10, 11, 12 a 21 Trestného poriadku, keď bezprecedentne rozhodli o trestnej veci sťažovateľov bez akejkoľvek aplikácie týchto základných princípov a bez rešpektovania základných práv sťažovateľov ako obetí trestného činu, čím im odňali možnosť konať pred súdom, právo podať opravný prostriedok, odňali im právo na spravodlivý proces. Nepostupovali tak, aby bol zistený skutkový stav – ktorý je možné zistiť iba v riadnom (obnovenom alebo novozačatom) trestnom konaní, svojimi upovedomeniami, ktoré nie sú rozhodnutiami, nedali sťažovateľom žiadnu možnosť vyjadriť sa k ich tvrdeniam a záverom týkajúcim sa skutkovej, ako i právnej stránky veci, novopredložené dôkazy hodnotili od stola, formálne, bez riadneho konania a spravodlivého procesu, tieto dôkazy vyhodnotili v neprospech sťažovateľov a v prospech páchatel'a, svoje právne závery o neexistencii príčinnej súvislosti, a tým aj o vine alebo nevine páchatel'a nijako odborne, vecne a relevantne neodôvodnili.

17. Závery v upovedomení generálnej prokuratúry sú novými závermi, novými hodnoteniami nových dôkazov, ale i pôvodného dôkazu, ku ktorým sťažovatelia nemali žiadnu možnosť vyjadriť sa alebo predložiť, príp. navrhnúť ďalšie dôkazy na odstránenie tvrdených rozporností.

18. V žiadnom konaní neboli vypočutí znalci, a to ani znalci znaleckej organizácie, čo považujú sťažovatelia za zásadné a hrubé porušenie spravodlivého procesu.

19. Závery a hodnotenia generálnej prokuratúry predovšetkým o príčinnej súvislosti a časovom hľadisku nevykonania endoskopického vyšetrenia s ohľadom na úspešnosť či neúspešnosť chemoterapeutickej liečby sú podľa sťažovateľov jej vlastnými, neodbornými, ničím nepodloženými závermi a hodnoteniami, ktoré znalci nikde neuviedli.

20. Upovedomenia orgánov prokuratúry preto sťažovatelia hodnotia ako nepreskúmateľné, arbitrárne a vydané v zjavnom rozpore so zákonom a ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a ústavného súdu.

21. Sťažovatelia zastávajú názor, že vo veci konajúce orgány prokuratúry neposkytli ochranu práv sťažovateľov a ich konaním sa absolútne nenaplnil účel trestného konania a konania o návrhu na povolenie obnovy konania, keďže v ňom nebola poskytnutá žiadna ochrana práv sťažovateľov, neboli vzaté do úvahy novodoložené dôkazy sťažovateľov, ktoré boli „vykonané“ a „vyhodnotené“ bez riadneho procesu, od stola, absolútne flagrantne, nedostatočne a nesprávne, čím bolo sťažovateľom odňaté právo domáhať sa ochrany svojich práv na nezávislom súde.

22. Sťažovatelia zvýraznili, že postupom prokuratúry došlo k odňatiu ich práva na súdnu ochranu, pretože sa vo veci nerozhodovalo podľa relevantnej právnej normy (Trestného poriadku a ústavy), a boli odignorované nové dôkazy preukazujúce nové skutočnosti, t. j. protiprávne konanie zdravotníckeho pracovníka a bezprecedentne bez riadneho dokazovania a bez toho, aby sa na preskúmanie a prešetrenie predmetnej trestnej veci vytvorili objektívne podmienky, bolo rozhodnuté o neexistencii príčinnej súvislosti medzi pochybením zdravotníckeho pracovníka a smrťou ich nebohej dcéry.

23. Konaním orgánov prokuratúry došlo podľa sťažovateľov i k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, predovšetkým tým, že orgány prokuratúry nezačali nové trestné konanie ani napriek jasným novodoloženým dôkazom, ktoré samy osebe, ako aj v spojení s pôvodne doloženými dôkazmi v trestnom konaní odôvodňujú nové konanie a rozhodnutie v trestnej veci týkajúcej sa smrti ich nebohej dcéry, ďalej tým, že o záveroch znaleckých posudkov rozhodli od stola, bez riadneho dokazovania a vypočutia znalcov, bez možnosti klásť znalcom otázky zo strany sťažovateľov, bez možnosti bližšieho vysvetlenia ich záverov uvádzaných v znaleckých posudkoch, bez možnosti odstránenia ich rozporných tvrdení, bez možnosti namietania niektorých ich odborných záverov zo strany sťažovateľov.

24. Sťažovatelia tiež namietajú, že napadnuté upovedomenia nie sú riadne a zákonne odôvodnené a nie je možné sa z nich dozvedieť, čo bolo podkladom na ich závery, a teda sú nepreskúmateľné a arbitrárne. Je tiež zrejmé, že výklad zákona, skutkových a právnych okolností uvádzaný orgánmi prokuratúry nie je ústavne súladný.

25. Rovnako sťažovatelia prokuratúram (okresnej, krajskej aj generálnej) vytýkajú, že vo veci rozhodli diskriminačne a odchyľne od rozhodovacej praxe orgánov činných v trestnom konaní v obdobných veciach. Poukázali pri tom na konkrétny prípad, v ktorom sa pri obdobných

skutkových okolnostiach trestné konanie vedie. V tomto nachádzajú porušenie princípu právnej istoty.

26. Porušenie práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľa nachádzajú v skutočnosti, že konajúce orgány prokuratúry všetky dôkazy *en block* vyhodnotili v neprospech argumentov sťažovateľov, a naopak, v prospech páchatel'a trestného činu. Rovnosť zbraní bola porušená tým, že im nebola daná rovnaká príležitosť prezentovať svoj prípad vrátane potrebných dôkazov za podmienok, ktoré ju nepostavia do podstatne nevýhodnej situácie voči protistrane.

27. Napokon sťažovateľa argumentujú, že postupom a upovedomeniami konajúcich orgánov prokuratúry a ich vyhodnocovaním príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a následkom, napriek novým dôkazom, bolo rozhodnuté *de facto* i *de iure* o nevine páchatel'a trestného činu, o ktorej môže v zmysle čl. 50 ods. 1 ústavy rozhodnúť iba súd.

28. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľa považujú postup okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry za nezákonný, protiústavný a napadnuté upovedomenia za výsledok ústavne non-konformného výkladu práva, nespravodlivého procesu, nesprávneho právneho posúdenia veci, nezákonného hodnotenia dôkazov, ale aj za výsledok absolútnej svojvôle konajúcich prokuratúr.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

29. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 94/16/440 a jej upovedomením z 31. júla 2019, postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 KPt 408/19/4400 a jej upovedomením z 22. augusta 2019 a postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/4 GPt 79/18/1000 a jej upovedomením z 18. augusta 2020, ku ktorému malo dôjsť tým, že označené orgány prokuratúry neakceptovaním dôvodov na začatie nového trestného konania vo veci postupovali nesprávnym, nezákonným a protiústavným spôsobom a k svojim záverom dospeli ústavne nekonformným výkladom práva, nezákonným vyhodnocovaním dôkazov a nedostatočným zisťovaním skutkového stavu, bez riadneho procesu, bez vydania riadneho rozhodnutia s možnosťou podať opravný prostriedok proti nemu, bez možnosti sťažovateľov vyjadriť sa k dôkazom a tvrdeniam orgánov prokuratúry, porušením rovnosti zbraní a princípu právnej istoty.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru postupom okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry a ich upovedomeniami

30. Právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií.

Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľom na ochranu ich práv poskytuje.

31. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

32. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnutý postup a upovedomenia okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry boli na základe podania sťažovateľov z 18. marca 2020 predmetom prieskumu pred generálnou prokuratúrou, a to postupom podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019.

33. V konaní o ústavných sťažnostiach (pozri napr. IV. ÚS 393/2022) sa ústavný súd už zaoberal otázkou, či posúdenie žiadosti podanej podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019 je účinným prostriedkom ochrany základných práv a slobôd, a dospel k názoru, že ho za taký možno považovať, pretože na jeho základe je príslušný prokurátor povinný po podaní žiadosti dotknutej osoby preskúmať postup skôr konajúceho prokurátora a prijať efektívne opatrenie v trestnej veci, ak uzná jeho námietky za dôvodné. Efektivitu (účinnosť) tohto prostriedku nápravy zabezpečuje predovšetkým čl. 6 ods. 4 príkazu (bezodkladné prijatie opatrení v trestnej veci) v nadväznosti na vecne súvisiace inštitúty zákona o prokuratúre – najmä § 6 ods. 1, podľa ktorého nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor. Podoba efektívneho opatrenia v trestno-procesnej rovine (teda v čom bude spočívať dotknutý úkon, resp. pokyn na jeho vykonanie) je potom predurčená úpravou samotného Trestného poriadku odvíjajúcou sa od úpravy dozoru prokurátora podľa § 230 označeného zákona. Popísaný postup, pri ktorom je do prieskumu zákonnosti postupu v trestnom konaní zapojený ďalší, vyšší článok na inštitucionálnej úrovni prokuratúry, zjavne predstavuje vyšší štandard ochrany základných práv než postup bez využitia dotknutého prostriedku (v čom je aj jeho primárny účel). Zároveň platí, že príkazy generálneho prokurátora, ktorých vydávanie je tradičným využitím jeho pôsobnosti podľa zákona o prokuratúre, sú súčasťou zákonom vyvolaného pozitívno-právneho stavu a sú prokurátormi obligatórne rešpektované.

34. Vychádzajúc z uvedeného, pre rozhodnutie ústavného súdu je v danej časti podstatné, že napadnuté postupy a upovedomenia podriadených prokuratúr (tak okresnej prokuratúry, ako aj krajskej prokuratúry) boli podrobené prieskumu zo strany generálnej prokuratúry. Uvedená skutočnosť tak v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vylučuje právomoc

ústavného súdu, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru postupom generálnej prokuratúry a jej upovedomením

35. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

36. Súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry a tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa opravným prostriedkom (sťažnosťou, ale aj žiadosťou podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej opravnému prostriedku (sťažnosti, podnetu – žiadosti) vyhověli (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03 a III. ÚS 133/06).

37. Do obsahu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom tejto ochrany (III. ÚS 57/2018), a právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnym poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

38. Vychádzajúc z uvedených téz, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého upovedomenia generálnej prokuratúry z hľadiska požadovanej ochrany základných práv sťažovateľov.

39. Ako už bolo uvedené, generálna prokuratúra podanie sťažovateľov proti postupom a upovedomeniam okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry vyhodnotila ako žiadosť o preskúmanie postupu podriadených prokuratúr, a teda preskúmala ho postupom podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019. V napadnutom upovedomení č. k. IV/4 GPt 79/18/1000-17 z 18. augusta 2020 sťažovateľom oznámila, že sa oboznámila so spisovým materiálom vzťahujúcim sa na danú vec, a to konkrétne s dohľadovými spismi krajskej prokuratúry, dozorovým spisom okresnej prokuratúry a vyšetrovacím spisom, ako aj s materiálom tvoriacim prílohu podania sťažovateľov.

40. Reagujúc na argumentáciu sťažovateľov, generálna prokuratúra v prvom rade uznala ich námietku, že v upovedomeniach okresnej prokuratúry, ako aj krajskej prokuratúry absentujú vysvetlenia k vyhodnoteniu sťažovateľmi predložených dôkazov, a v tejto súvislosti avizovala, že podriadené prokuratúry budú na tento nedostatok upozornené.

41. V ďalšom však generálna prokuratúra námietky sťažovateľov neakceptovala. Nimi predložené dôkazy po zastavení trestného stíhania podľa jej názoru neboli dôvodom na zmenu doterajších rozhodnutí a stanovísk orgánov činných v trestnom konaní ani krajskej prokuratúry vydaných v predmetnej veci.

42. Nové znalecké posudky ani lekárska správa podľa generálnej prokuratúry neboli dôkazmi, ktoré by spochybňovali závery vyšetrovania a dôkaznú situáciu existujúcu v čase vydania meritórneho rozhodnutia. Zo žiadneho z nich nevyplývali skutočnosti, na základe ktorých by bola preukázaná priama príčinná súvislosť medzi nesprávne zvoleným spôsobom diagnostiky zdravotných problémov dcéry sťažovateľov lekárom (v podobe skoršieho endoskopického vyšetrenia) a jej následným úmrtím. Konštatované pochybenie postupu lekára v tomto smere bolo zistené ako vo vyjadrení Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, tak i znalcami, ktorých posudky sťažovatelia dodatočne predložili, ale tiež v posudku znaleckej organizácie <Forensic.sk>, čo však generálna prokuratúra nepovažovala za postačujúce pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči jeho osobe, pretože neboli preukázané všetky znaky konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu.

43. Generálna prokuratúra vo svojom upovedomení uviedla, že žiaden z predložených znaleckých posudkov nepotvrdil priamu príčinnú súvislosť medzi tým, že ošetrovujúcim gastroenterológom nebola vykonaná endoskopia, a tým, že následne zistené ochorenie viedlo k smrti dcéry sťažovateľov. Rovnako žiaden z posudkov nepotvrdzoval, že v prípade skoršej diagnostiky ochorenia by liečba viedla k prežitiu pacientky, a to vzhľadom na vysokú agresivitu nádorového ochorenia. Generálna prokuratúra uznala, že predložené posudky uvádzali možnosť nepriamej súvislosti s úmrtím pacientky (priamu vylúčili), ale túto možnosť potvrdil aj posudok znaleckej organizácie vo svojom dodatku s tým, že pokiaľ by bola vykonaná endoskopia už pri vyšetrení 4. júla 2014 (nie až 15. augusta 2014), bola by „šanca na vyliečenie pacientky pravdepodobne vyššia“, pritom však dodal, že ide len o „teoretickú úvahu“, keďže aj nádorové ochorenie menšieho rozsahu nemusí reagovať na aplikovanú liečbu.

44. Zistené pochybenie v nenariadení endoskopického vyšetrenia nemalo podľa generálnej prokuratúry za následok priamo neskoršiu diagnostiku, keďže toto bolo vykonané už o dva dni neskôr (aj keď iným zdravotníckym zariadením). Podstatné podľa názoru generálnej prokuratúry bolo, že toto časové hľadisko (v rozpätí dvoch dní) nemalo vplyv na vtedy zistené štádium

ochorenia a aj napriek teoretickým úvahám o možnosti skoršej diagnostiky bolo aj nádorové ochorenie zistené neskôr dobre liečiteľné, pretože smerovalo k výraznému ústupu. K smrti menovanej viedlo až následné navrátenie ochorenia, ktorého vznik však ani znalecká organizácia, ani žiaden zo znalcov a ani žiaden z vypočutých svedkov nespája s nevykonaním skoršej diagnostiky (v nadväznosti na absenciu endoskopického vyšetrenia). Zo znaleckého posudku organizácie (Forensic.sk) bolo podľa generálnej prokuratúry zrejme, že k opätovnému rastu nádoru prišlo zrejme z dôvodu oslabeného imunitného systému pacientky, ktorej imunita bola výrazne dlhodobo oslabená predovšetkým opakujúcimi sa inými ochoreniami, k čomu pristúpilo ďalšie oslabenie imunity absolvovanou chemoterapiou, ktoré už organizmus nezvládol. K správe z 2. augusta 2014 generálna prokuratúra podotkla, že v kontexte uvedených odborných záverov by v nej uvedená skutočnosť samostatne nemala vplyv na závery vyšetovania, pretože názory odborníkov na okolnosti z nej vyplývajúce boli rozdielne – ako to vyplývalo z vyjadrení znalcov prednesených v civilnom súdnom konaní.

45. K výhrade sťažovateľov týkajúcej sa nerozhodnutia o námietke zaujatosti podanej proti prokurátorky okresnej prokuratúry generálna prokuratúra uviedla, že dotknutá prokurátorka okresnej prokuratúry sa touto skutočnosťou zaoberala, avšak, ako vyplýva z jej úradného záznamu z 13. augusta 2019, o tejto v súlade s § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekonala, pretože nespĺňala zákonom požadované kritériá (nebola podaná bezodkladne a jej dôvodom bol len procesný postup dozorovej prokurátorky). Generálna prokuratúra v tejto súvislosti vytkla okresnej prokuratúre, že o tejto skutočnosti mala sťažovateľov upovedomiť.

46. Uvedením ďalších konkrétnych skutočností generálna prokuratúra doplnila záver o neexistencii dôvodov na prípadnú zaujatosť dozorovej prokurátorky.

47. V závere generálna prokuratúra zhodnotila, že nezistila dôvody na zmenu doterajších rozhodnutí a stanovísk orgánov činných v trestnom konaní a ani prokurátorky krajskej prokuratúry, a tým ani dôvod na prípadnú delegáciu veci inej súčasťi prokuratúry.

48. Generálna prokuratúra, nezistiac pochybenie v postupe orgánov činných v trestnom konaní ani prokurátorky krajskej prokuratúry majúce vplyv na meritórne rozhodnutie v predmetnej veci, podanie sťažovateľov z 18. marca 2020 odložila.

49. Ústavný súd pred samotným posúdením a vyhodnotením ústavnej konformnosti napadnutého postupu a upovedomenia generálnej prokuratúry konštatuje, že ako z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, sťažovatelia sa svojimi podaniami v podstate domáhali pokračovania v zastavenom trestnom konaní, resp. opätovného začatia trestného stíhania a prípadne vznesenia obvinenia konkrétnej osobe v súvislosti s nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti ich alebo jej dcére.

50. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať aj na svoju ustálenú judikatúru, v rámci ktorej opakovane vyslovil, že právo fyzickej alebo právnickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06, III. ÚS 278/06).

51. Ani z ustanovení Trestného poriadku nemožno vyvodit' subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie na začatie trestného konania. Aj keď podľa § 2 ods. 5 Trestného poriadku je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, posúdenie otázky, či sú

splnené zákonné podmienky na začatie trestného stíhania v konkrétnej veci (na základe skutočností uvedených v trestnom oznámení alebo skutočností zistených preverením trestného oznámenia), je plne v právomoci orgánov činných v trestnom konaní (policajných orgánov, vyšetrovateľov, prokurátorov). Osobe, ktorá podala trestné oznámenie, nevzniká právo na začatie trestného stíhania (obdobne pozri II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 43/03, III. ÚS 45/03, III. ÚS 198/03).

52. Napokon ani z čl. 6 dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní [porov. Dziedzic v. Poľsko, č. 50428/99, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) z 25. 11. 2003, bod 6; Helmers v. Švédsko, č. 11826/85, rozsudok z 29. 10. 1991, bod 29; Kusmierek v. Poľsko, č. 10675/02, rozsudok z 21. 9. 2004, bod 48].

53. Rovnako súčasťou týchto základných práv nie je ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovatelia vidia porušenie svojich práv, ako trestný čin. Ak dôkazy, ktoré boli vykonané, nedávajú podklad na začatie alebo pokračovanie v trestnom stíhaní, nemôže príslušný vyšetrovateľ začať konať alebo pokračovať v konaní. Sťažovatelia ako oznamovatelia trestného činu majú zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa ich oznámeniami či sťažnosťami kompetentný orgán zaoberal. Nemajú však nárok na to, aby výsledok konania kompetentného štátneho orgánu zodpovedal ich predstave (II. ÚS 88/99).

54. Aj keď sa uvedená judikatúra ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva môže v danej veci *prima facie* javiť ako neaplikovateľná, keďže podstata aktuálnej ústavnej sťažnosti sa netýkala trestného oznámenia, vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia sa svojimi podaniami jednoznačne domáhali (opätovného) začatia trestného stíhania a prípadného vnesenia obvinenia, teda sledovali rovnaký cieľ, nemožno na túto judikatúru neprihliadať, a to aj z dôvodu nevyhnutnosti kladenia dôrazu na materiálnosť ochrany poskytovanej ústavným súdom základným právam a slobodám sťažovateľov.

55. Ústavný súd tiež považuje za potrebné z dôvodu, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú nezákonnosť, neodôvodnenosť a arbitrárnosť napadnutého upovedomenia generálnej prokuratúry, najskôr poukázať na charakter tzv. „upovedomenia“.

56. Upovedomenie patrí k procesným úkonom orgánov činných v trestnom konaní, resp. súdu. Spravidla je reakciou na žiadosť, návrh, podnet alebo iné podanie subjektu trestného konania odlišného od orgánu činného v trestnom konaní. Zo sémantického hľadiska sa upovedomením orgánu činného v trestnom konaní rozumie poskytnutie vyrozumienia o procesnom úkone (vykonanom alebo plánovanom) alebo na základe žiadosti subjektu trestného konania o tom, či je v jeho právomoci vyhovieť podaniu podávateľa a v pozitívnom prípade oznámiť mu rozsah prijatých opatrení. Ak argumenty podávateľa nemožno akceptovať, v upovedomení sa uvedú dôvody, ktoré bránia prijať ním požadované opatrenia. Pokiaľ ide o náležitosti upovedomenia, právna úprava ich nepredpisuje. Samotný obsah a rozsah upovedomenia je tak ponechaný na úvahe jeho spracovateľa. Napriek tomu musí mať upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní, resp. príslušného orgánu verejnej moci, takú kvalitu, ktorá zodpovedá povahe procesného úkonu, ktorého sa dotýka, obsahu podania podávateľa a osobitostiam trestného konania, najmä jeho štádiu, v ktorom sa poskytuje. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené dodáva, že na inštitút upovedomenia nemožno klásť rovnaké požiadavky, aké sú v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu (resp.

judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva) kladené na odôvodnenia právoplatných súdnych rozhodnutí (m. m. IV. ÚS 534/2012, III. ÚS 384/2015).

57. Podľa názoru ústavného súdu generálna prokuratúra uviedla dostatočne presvedčivé dôvody, pre ktoré podaniu sťažovateľov nevyhovela. Je zrejmé, že sťažovateľmi uplatnenou argumentáciou, ako aj nimi predloženými znaleckými posudkami a prekladom lekárskej správy sa riadne zaoberala a po ich preskúmaní vyhodnotila, že v komparácii so zisteným skutkovým stavom vyplývajúcim z na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu nepriniesli žiadne nové dôkazy alebo dôkazy s novým obsahom, ktoré by boli opodstatňovali iné rozhodnutie, aké orgány činné v trestnom konaní, ktorého pokračovania sa sťažovatelia domáhali, prijali. Generálna prokuratúra pritom v danej veci konala v súlade so svojimi kompetenciami a ňou prezentovaný názor ústavný súd hodnotí ako prijatý na základe racionálnej úvahy. Právne závery vyslovené v napadnutom upovedomení teda nie sú arbitrárne, extrémne nelogické ani sa neodchýlili od veci samej. Je nutné považovať ich za výraz autonómneho rozhodovania generálnej prokuratúry ako nadriadenej prokuratúry o žiadosti o preskúmanie postupu podriadených prokuratúr, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

58. Ústavný súd zdôrazňuje, že vzhľadom na svoje postavenie nemôže zasahovať do právomoci orgánov prokuratúry zisťovať skutkové okolnosti a vyvodzovať právne závery, ak sú tieto ústavne udržateľné. Pokiaľ príslušná prokuratúra rešpektuje ústavné garancie (teda najmä čl. 46 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený prehodnocovať ňou vykonané hodnotenie dôkazov, a to dokonca ani vtedy, keby sa s ich hodnotením sám nestotožňoval (napr. IV. ÚS 252/04). Ústavný súd totiž nie je skutkovým súdom a ani opravnou inštanciou v rámci prípravného trestného konania.

59. V tomto prípade ústavný súd nepovažuje úvahu generálnej prokuratúry v okolnostiach danej veci za ústavne neudržateľnú. Generálna prokuratúra ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnila tak skutkové zistenia, ako aj svoj právny názor a aj pri odôvodnení napadnutého upovedomenia nijako nevybočila z medzí určených čl. 46 ods. 1 ústavy.

60. Nad rámec pre úplnosť ústavný súd tiež pripomína, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu.

61. Skutočnosť, že sťažnosť, resp. návrh nebol vyhodnotený v súlade s predstavou sťažovateľov, nie je relevantným dôvodom na konštatovanie porušenia ich uvedených základných práv a slobôd. Názor sťažovateľov odlišný od toho, ktorý v tejto veci zaujala generálna prokuratúra, nemôže viesť k záveru, že napadnuté upovedomenie generálnej prokuratúry je z ústavného hľadiska neakceptovateľné, prípadne neudržateľné a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor generálnej prokuratúry svojím vlastným (III. ÚS 459/2021).

62. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo,

prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

63. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným upovedomením generálnej prokuratúry a namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. S prihliadnutím na adekvátnu odôvodnenosť upovedomenia generálnej prokuratúry ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

64. Sťažovatelia zároveň tvrdia, že napadnutým postupom a upovedomením generálnej prokuratúry bolo porušené aj ich základné právo podľa čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 ústavy, pričom z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia svoju argumentáciu o tomto porušení odvodzujú od namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže však ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo v takomto prípade dôjsť ani k porušeniu označených základných práv sťažovateľov podľa ústavy.

65. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie ich základných práv podľa čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 ústavy napadnutým postupom a upovedomením generálnej prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

66. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 2 ústavy (podľa ktorého kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.) ústavný súd uvádza, že základné právo garantované prostredníctvom označeného článku ústavy sa *ratione materiae* vzťahuje špecificky na správne súdnictvo. V prípade sťažovateľov sa nerozhodovalo v rámci správneho súdnictva, čo akúkoľvek možnosť vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy v danom prípade *prima facie* vylučuje. Aj v tejto časti je ústavná sťažnosť neopodstatnenou, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

67. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že tento článok dohovoru sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (m. m. III. ÚS 206/06). Generálna prokuratúra nemá postavenie súdneho orgánu a jej akékoľvek rozhodnutie nie je súdnym rozhodnutím v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nevzťahujú sa naň preto striktnie ani požiadavky vyplývajúce z práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré vyvodila judikatúra ESLP z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ako už bolo uvedené, z čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní pre konkrétny trestný čin (napr. II. ÚS 589/2018). Z judikatúry ESLP vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je aplikovateľný ani na poškodeného v trestnom konaní, ktorého trestné oznámenie prípadne bolo odložené bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatel'a (Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie

z 2. 10. 2006, č. 29858/03, oddiel 1) (pozri tiež II. ÚS 229/2022). Vychádzajúc z uvedeného, možno uzavrieť, že tento článok dohovoru nie je na napadnutý postup a upovedomenie generálnej prokuratúry aplikovateľný. Ústavná sťažnosť sťažovateľov je teda v tejto časti nezlučiteľná *ratione materiae* s čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

68. Napokon sťažovatelia namietali aj porušenie čl. 13 dohovoru, z ktorého vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (II. ÚS 75/2018). Uplatňovanie práva na účinný prostriedok nápravy vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013) (II. ÚS 229/2022). Vzhľadom na to, že v prípade sťažovateľov nie je čl. 6 ods. 1 dohovoru *ratione materiae* aplikovateľný, nemožno uvažovať ani o možnom porušení práva podľa čl. 13 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov v rámci predbežného prerokovania v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 13 dohovoru napadnutým postupom a upovedomením generálnej prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

69. Ústavný súd v neposlednom rade uvádza, že sťažovatelia v zmysle zákonnej požiadavky podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde nepripojili k svojmu návrhu na začatie konania plnomocenstvo na svoje zastupovanie advokátom v konaní pred ústavným súdom. V nadväznosti na výsledok konania však ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné pristúpiť v danej veci k odstraňovaniu tohto nedostatku náležitostí ústavnej sťažnosti, a to jednak z dôvodu, že ústavná sťažnosť bola zjavne spísaná kvalifikovanou právnou zástupkyňou sťažovateľov zreteľne identifikovanou v texte ústavnej sťažnosti, ako aj z dôvodu procesnej ekonomie, keďže ani prípadné odstránenie uvedeného nedostatku by nevedlo k inému výsledku konania o tejto ústavnej sťažnosti.

70. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľov bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ich ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu